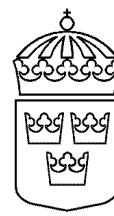

Riksdagens protokoll 1998/99:15

Fredagen den 13 november

Kl. 9.00 – 9.19

Protokoll
1998/99:15

1 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden

Talmannen meddelade att på grund av uppkommen vakans hade Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Per-Olof Svensson som suppleant i EU-nämnden efter Ulla Wester.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i EU-nämnden
Per-Olof Svensson (s)

2 § Meddelande om debattregler för utskottsbetänkanden

Talmannen meddelade att ett meddelande om debattregler för utskottsbetänkanden delats ut till kammarens ledamöter.

3 § Återkallelse av vissa förslag i budgetpropositionen

Anmälades och lades till handlingarna
Skrivelse

1998/99:31 Återkallelse av vissa förslag i prop. 1997/98:1 Budgetpropositionen för 1998 när det gäller bemyndiganden för kreditgarantier m.m.

Talmannen meddelade att hon avskrivit dessa förslag samt de med anledning av förslagen väckta motionerna 1997/98:N274 yrk. 19 och 20 samt 1997/98:N282 yrk. 14 och 15.

Talmannen meddelade att motioner med anledning av återkallelsen fick väckas senast *fredagen den 20 november kl. 16.30*.

4 § Svar på interpellation 1998/99:8 om spritsmuggling via turistbussar

Anf. 1 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Maud Ekendahl har frågat justitieministern vilka åtgärder hon avser att vidta för att stoppa den omfattande spritsmuggling som sker via turistbussar som gör endagsturer till Tyskland.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Det är riktigt att Tullverkets beslagsstatistik talar för att det tycks förekomma spritsmuggling via turistbussar på det sätt som Maud Ekendahl beskriver.

Inträdet i EU medförde stora omställningar för den svenska tullverksamheten. Medlemskapet innebär i princip att tullkontroller som enbart grundas på att en vara passerar en gräns mellan EU-länder inte längre är tillåtna. Förbudet är dock inte undantagslöst. Till dess att tillräckligt effektiva metoder att förhindra smuggling och illegal införsel, s.k. kompensatoriska åtgärder, har införts har Sverige rätt att vid gränsen mot ett annat EU-land kontrollera vissa varor såsom narkotika, vapen, alkoholvaror m.m. Arbetet med att utveckla sådana kompensatoriska åtgärder pågår kontinuerligt i Sverige och inom EU.

Regeringen arbetar därför aktivt med att ge Tullverket nya befogenheter för att komma till rätta med bl.a. spritsmugglingen.

Sedan den 1 juli 1998 har tullen dessutom rätt att stoppa transporter från annat EU-land av alkohol- eller tobaksvaror för att kontrollera om skatt för varorna skall betalas i Sverige. Redan för andra halvåret 1998 har Tullverket fått 14 miljoner kronor för att bygga upp verksamheten, och för 1999 har regeringen i budgetpropositionen föreslagit att tullens anslag totalt skall höjas med 34 miljoner kronor för detta. Tullverket har påbörjat denna verksamhet, som ännu är i ett uppbyggnadsskede. Totalt räknar Tullverket med att anställa 86 personer som skall arbeta med dessa kontroller. En stor del av dessa, 33 stycken, kommer enligt vad jag erfarit att arbeta i Skåne.

Tullverket har efter EU-medlemskapet även fått tillgång till transportföretagens bokningslistor för att lättare kunna spåra brottslighet i samband med transporter. En annan åtgärd är att Tullverket nu får använda datoriserade register för underrättelseverksamhet och analyser om man misstänker allvarlig brottslighet.

Även inom EU pågår ett arbete, där både Finansdepartementet och tullen deltar aktivt, med inriktningen att försöka hitta nya metoder för att bekämpa smuggling och annan gränsöverskridande brottslighet.

När det gäller tullens resurser kan jag upplysa Maud Ekendahl om att utvärderingen som riksdagen begärde i samband med den minskning av tullens anslag som gjordes i anslutning till EU-medlemskapet nu är genomförd. Utredningen, som gjort en utvärdering av EU-medlemskapets effekter för Tullverkets dimensionering och organisation, konstaterar att tullen i dag är effektivare i sin kontrollverksamhet än man var före EU-inträdet. Utredaren menar att tullen i dag *har* tillräckliga resurser men att dessa kan användas på ett ännu effektivare sätt, bl.a. genom att antalet regioner reduceras.

Jag delar utredningens uppfattning. Inom Tullverket pågår nu ett arbete med att effektivisera verksamheten, bl.a. genom en omorganisation och en förändrad intern resursfördelning. Fler personer kommer därmed att arbeta inom gränskontrollen men färre inom administrationen. Resurserna kommer att koncentreras till de områden där trafiken är som mest intensiv. Detta innebär bl.a. att Skåne blir en egen region i vilken kontrollresurserna ökar med totalt 43 personer i förhållande till nuvarande organisation.

Sammantaget kommer detta att innebära en kraftig förbättring av gränskontrollen. Smugglare kan inte känna sig säkra på att undgå upptäckt, vare sig de försöker smuggla sprit via turistbussar eller på annat sätt.

Avslutningsvis vill jag upplysa Maud Ekendahl om att den som bedriver trafik med exempelvis turistbussar måste ha tillstånd enligt yrkestrafiklagstiftningen. Om det har förekommit allvarliga missförhållanden kan trafiktillståndet återkallas. Länsstyrelsen är därvid tillsynsmyndighet, och tullen har skyldighet att anmäla om den har upptäckt någon form av missförhållanden.

Anf. 2 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka finansminister Erik Åsbrink för svaret. Finansministern har gett en god bild av det händelseförlopp som har varit inom Tullverket den senaste tiden.

Anledningen till min interpellation är att jag, som är bosatt i Skåne, lite då och då läser i lokalpressen om spritsmugglingen via turistbussarna som gör endagsturer till Tyskland. Dessutom har jag gjort studiebesök hos tullen i Helsingborg för att bilda mig en egen uppfattning om spritsmugglandet.

Bara till Helsingborg kommer det ca 10 bussar på vardagskvällar samt mellan 25 och 30 bussar på lördagar. Att gå igenom en enda buss och efterarbetet tar ungefär två timmar. Jag fick en klar uppfattning om att det inte handlar om några "småsmugglare". Nej, det är en rent organiserad verksamhet. Jag kan nämna som exempel att det när man synade en av dessa bussar, som jag var med på, fanns 1 029 starkspritsflaskor – det är lika med 719 liter – kvar i bussen utan ägare, och det var när resenärerna hade tagit hand om sitt bagage. Rekordet i spritsmuggling var för några månader sedan 1 300 liter starksprit i *en enda* buss. Det motsvarar ungefär det man tog i beslag under hela 1994.

Fru talman! Finansministern vidhåller här i sitt svar att tullen genom sin omorganisation kommer att få ökade resurser, och jag tycker att det är en mycket bra och riktig satsning. Men vad jag saknar i svaret, och som jag gärna skulle vilja diskutera med finansministern, är själva skattenivån. Om alkoholskatten sänks till en lägre nivå blir det mindre intressant att smuggla. Vore det inte en riktig väg att gå att försöka sänka skatten i stället? Vad anser finansministern?

Anf. 3 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag har redogjort för ett antal åtgärder som har vidtagits – även en del på senare tid. Det har fått effekter. Bl.a. kan vi konstatera att beslagen av alkoholhaltiga drycker och tobak har ökat under de senaste åren.

Arbetet är inte slutfört. Det måste fortsätta på bred front både på nationell nivå och i ett internationellt sammanhang. Där är inte minst viktigt det arbete som bedrivs inom EU för att bekämpa smuggling och annan liknande verksamhet. Vi arbetar tillsammans med andra EU-länder för att komma till rätta med de s.k. transitproblemen. Genom att ställa högre krav på säkerhet och striktare tillämpning av reglerna för tullkontroll har bedrägerierna minskat påtagligt. Det arbetet drivs vidare för att skapa ett gemensamt datoriserat system för administrering och kontroll av transiteringarna. Det finns en högnivågrupp med företrädare för tull- och skattemyndigheter inom EU-länderna som tillsammans med kommissionen arbetar med en rad åtgärder för att förbättra kontrollen.

Det har utvecklats ett tullinformationssystem, som innebär att EU-länderna skall ha en gemensam databas med information om tull- och jordbruksbedrägerier. Det skall senare kompletteras med information om narkotikarelaterad brottslighet.

Den svenska tullen deltar ibland i gemensamma operationer med tullmyndigheter från andra länder. Det sker ett utbyte av personal mellan tullförvaltningarna för att kunna lära av andra länders erfarenheter och vice versa.

Detta var några exempel på åtgärder. Jag vill också lägga till ett annat område som jag bedömer som viktigt, nämligen de ökade möjligheter som tullens underrättelseverksamhet har fått sedan den 1 januari 1998 för att kunna använda modern informationsteknik och därigenom bearbeta de mycket stora mängder av information som inkommer till tullmyndigheterna angående misstänkta brottsliga aktiviteter. Det var en lagstiftning som dessvärre det parti som Maud Ekendahl representerar gick emot i riksdagen. Jag är medveten om att det alltid är en avvägning mellan å ena sidan behovet av effektiva kontrollåtgärder och å andra sidan skydd för den personliga integriteten.

Men om vi menar allvar med att bekämpa den typen av verksamhet måste vi också vara beredda att ge tullen och polisen tillräckliga möjligheter. Det skall naturligtvis göras på ett sätt som inte eftersätter den personliga integriteten.

Slutligen är det skattereglerna. Skatterna på både alkohol och tobak är utsatta för ökat tryck från omvärlden. Internationaliseringen görs gällande inom olika områden. Detta är ett sådant exempel. Vi har under de senaste åren vidtagit vissa anpassningsåtgärder. Jag vill inte utesluta att vi kan behöva göra så i framtiden. Men jag vill samtidigt understryka att jag inte tror att lösningen på smugglingsproblemen ligger i kraftiga skattesänkningar. Det handlar i så fall om utomordentligt stora skattesänkningar, närmast att avskaffa skatten på dessa varor. Något sådant är inte tänkbart. Vi har starka motiv att bedriva en restriktiv alkoholpolitik. Prisinstrumentet är ett viktigt sådant instrument, även om det i framtiden säkert blir så att andra metoder måste spela större roll än i det förflutna.

Anf. 4 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Jag håller inte med finansministern om att priset reglerar att det är ett viktigt instrument. Man gör ju andra saker i stället. I tidningen står det att alkoholkonsumtionen sjunker i Sverige. Mätningar har gjorts på Systembolaget. Men vad görs i stället? Jo, smuggling och hembränning.

Det var likadant när ni höjde skatten på cigaretterna. Då ökade smuglingen ännu mer. Nu fick vi ett resultat med en sänkning av skattenivån på cigaretterna.

Jag lyssnade på TV i morse. Den nyutnämnde socialministern Lars Engqvist tog upp frågan om skatt på alkohol. Han var för att inom en femårsperiod se över den skattenivå som finns. Jag tror att det är viktigt att sänka skatterna så att det inte är intressant att smuggla.

Jag vill höra om finansministern instämmer med socialministern i det här fallet.

Anf. 5 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag lyssnar alltid med intresse när mina kolleger i regeringen framför sina uppfattningar i olika skattefrågor.

Jag har en annan uppfattning än Maud Ekendahl. Hon säger att prisinstrumentet inte spelar någon roll. Det står uppenbart i strid med mycket väl grundade erfarenheter. Den totala alkoholkonsumtionen – inte bara den legala, utan även från hembränning och smuggling – är lägre än i de flesta andra länder. Det råder inget tvivel om att det till stor del hänger samman med den restriktiva alkoholpolitiken, där prisinstrumentet har spelat och fortfarande spelar en viktig roll.

Jag är medveten om – och det sade jag redan i min förra replik – att internationaliseringen utövar ett växande tryck på oss, bl.a. på det området. Vi vet att det finns en omfattande smuggling och omfattande hembränning. Den typen av omständigheter måste vägas in i utformningen av den framtida skattepolitiken. Det är en illusion att tro att vi kan lösa problemen med enbart skattesänkningar. Då skulle vi behöva avskaffa beskattningen helt och hållet och förmodligen ändå ha smugglings- och hembränningsproblem.

Vi måste arbeta på bredare front. Jag nämnde ett sådant exempel där vi tycks ha olika uppfattningar, nämligen att ge tullen och polisen tillräckliga möjligheter att bedriva en effektiv underrättelseverksamhet. Det är beklagligt om vi inte kan ha enighet i riksdagen om detta. I alla händelser är detta ett mycket viktigt instrument som vi måste tillgripa också i framtiden.

Anf. 6 MAUD EKENDAHL (m):

Fru talman! Jag måste börja med att kommentera förbrukningen och regleringen av alkohol i Sverige. Det har framkommit i olika utredningar att det är 10 % av befolkningen som står för 50 % av konsumtionen. Jag tycker inte att det är rätt att en liten grupp som missköter sig leder till att andra människor straffas och får det besvärligare.

Jag vill tala om för finansministern att jag tror att det är bra att vi har haft denna debatt och att dessa frågor lyfts fram. I och med att jag har väckt interpellationen i riksdagen, har många vaknat till liv i Skåne-regionen. Det gäller privatpersoner och inte minst bussbolagen. Där kanske det går att skapa ett bättre samarbete, så att inte de stora mängderna kan komma in. Det är skrämmande att behöva se.

Anf. 7 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Det kan sägas att 10 % är en liten del av befolkningen, men det handlar om närmare en miljon människor. Vi har all anledning – i varje fall vi socialdemokrater – att ta stor hänsyn till den gruppen av människor och bedriva en alkoholpolitik som minimerar skadorna och de oerhörda sociala och mänskliga lidanden som följer av alkoholmissbruk.

Om vi inte bedriver en restriktiv alkoholpolitik skulle den gruppen bli större än nuvarande 10 %. Det kan inte vara så att en majoritet lämnar en minoritet i sticket. Det sociala engagemanget och den sociala medkänslan gör att vi måste känna ett mycket stort ansvar för dessa människor och deras anhöriga som ofta har stora problem. Det är ett ansvar som åvilar oss alla.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1998/99:30 till finansutskottet

Motioner

1998/99:Ju4 och Ju5 till justitieutskottet
1998/99:K4 och K5 till konstitutionsutskottet

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Konstitutionsutskottets betänkanden
1998/99:KU3 Behandling av personuppgifter (vilande grundlagsförslag och följdlagstiftning)
1998/99:KU4 Tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområden – barnpornografifrågan m.m. (vilande grundlagsförslag och följdlagstiftning)
1998/99:KU5 Staten och trossamfunden (vilande förslag)

Socialutskottets betänkande
1998/99:SoU2 Redovisning för fördelningen av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 1997

7 § Anmälan om interpellation

Prot. 1998/99:15
13 november

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 12 november

1998/99:25 av *Per Westerberg* (m) till näringsministern
Assi Domän

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 november.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 november

1998/99:64 av *Runar Patriksson* (fp) till näringsministern
A-kassa till hemvändande missionärer och biståndsarbetare
1998/99:65 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
FUNKIS-utredningen

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 november.

9 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att följande skriftliga svar på fråga inkommit

den 11 november

1998/99:47 av *Carina Hägg* (s) till näringsministern
Länsstyrelserna och 2000-årsskiftet

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 17 november.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL CARPELAN

/Barbro Nordström

1 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden	1
2 § Meddelande om debattregler för utskottsbetänkanden	1
3 § Återkallelse av vissa förslag i budgetpropositionen	1
4 § Svar på interpellation 1998/99:8 om spritsmuggling via turistbussar	2
Anf. 1 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	2
Anf. 2 MAUD EKENDAHL (m)	3
Anf. 3 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	4
Anf. 4 MAUD EKENDAHL (m)	5
Anf. 5 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	5
Anf. 6 MAUD EKENDAHL (m)	5
Anf. 7 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	6
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	6
6 § Bordläggning	6
7 § Anmälan om interpellation	7
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	7
9 § Anmälan om skriftligt svar på fråga	7
10 § Kammaren åtskildes kl. 9.19	8